

Ar-Ge Değerlendirme ve Etki Analizinde Kullanılan Tanım ve Temel Kavramlar:

-Ç-

Çıktı:

Bir kalkınma müdahalesinden kaynaklanan ürünler, yatırım malları ve hizmetler; çıktıların sağlanmasına ilişkin olarak müdahaleden doğan değişiklikleri de içerebilir.

-D-

Değerlendirme:

Değerlendirmenin, odak, metodoloji ve işleviyle ilgili olarak bir kaç ayırt edici özelliği vardır. Değerlendirme (1) devam eden bir programın amaçlarını gerçekleştirmesi bakımından etkililiğini ölçer, (2) bir programın etkilerini diğer etkenlerden ayırmak için proje tasarımının standartlarına dayanır, ve (3) mevcut sürecin modifikasyonu aracılığıyla programın geliştirilmesini amaçlar.

Dışlama etkisi:

Kamu harcamalarındaki artış nedeniyle özel sektördeki harcama veya yatırımların azalması.

-E-

Ekzojen:

Proje desteğinin, faydalanacakların özelliklerinden bağımsız olarak dağıtılması.

Endojenite:

Proje yatırımı yapılırken, ilgilenilen neticelerle ilişkili olan bazı kriterlerin kullanılması durumu. Örneğin, yardımın düşük gelir düzeyindeki bireylere yapılması.

Etki:

Bir kalkınma müdahalesinden doğrudan veya dolaylı, amaçlanmış veya amaç dışı olarak üretilen olumlu ve olumsuz, birincil veya ikincil uzun-sürelilikleridir.

Etki Değerlendirmesi:

Gözlenen sonuçların, amaçlanan veya amaçlanmayan, ne kadarının program aktivitelerinden kaynaklandığının ve programın yokluğu durumunda ne kadar gözlenilirdinin tahmin edilmesi için bilimsel araştırma yöntemlerinin uygulanması.

Programın net etkisini ölçebilmek amacıyla, program neticeleri ile programın yokluğu durumunda ne olurdu tahmini değerinin karşılaştırılmasını içeren bir çeşit netice değerlendirmesidir. Bu tür değerlendirme, dış faktörlerin program neticelerini etkilediği bilindiği durumda, programın başarı veya amaçlarına katkısının bu tür etkilerden izole edilmesi amacıyla uygulanır.

Bir programın ilgilenilen netice göstergeleri üzerine etkilerinin değerlendirilmesi çalışması.

Etkinlik:

İstenilen etkiyi üretebilme güç veya kapasitesi.

-G-

Girdi:

Kalkınma müdahalesi için kullanılan mali, insani ve maddi kaynaklardır

-H-

Hedef grup:

Gerçekleştirilen kalkınma müdahalesinden faydalanan belirli bireyler ve örgütler/kurumlar.

-K-

Karşı gerçekler:

Kalkınma yardımının olmaması halinde, varsayımsal olarak bireyler, örgütler veya gruplar için etkili olabilecek durum ve koşullar.

Karşılaştırma grubu:

Program faydalarından yararlanma fırsatı olmamış, ama özellikleri, faydalardan yararlanmış birey veya organizasyonların özellikleriyle eşleştiği için seçilmiş bir grup birey veya organizasyon.

Kontrol grubu:

Program faydalarından yararlanma fırsatı olmamış birey veya organizasyonlar arasından rastgele seçilmiş bir grup.

Küme değerlendirme:

Bir dizi irtibatlı faaliyetin, projenin ve/veya programın değerlendirilmesidir.

-M-

Mantiki çerçeve:

Daha ziyade proje aşamasında, kalkınma müdahalelerinin tasarımını geliştirmek üzere kullanılan yönetsel araçtır. Mantiki çerçeve, başarı ve başarısızlığı etkilemesi muhtemel stratejik unsurların (girdiler, çıktılar, sonuçlar, etkiler), nedensel ilişkilerin, göstergelerin, varsayımların ve risklerin tanımlanmasını gerektirir. Mantiki çerçeve, böylece, bir kalkınma müdahalesinin planlanmasını, yürütülmesini ve değerlendirmesini kolaylaştırmaktadır.

Meta değerlendirme:

Bir dizi değerlendirmeden elde edilen bulguları toplamak için tasarlanmış değerlendirmeler için kullanılan bir terimdir. Meta değerlendirmesi bir değerlendirmenin kalitesini ve/veya değerlendirmecilerin performansını belirlemek üzere gerçekleştirilen değerlendirmeyi vurgulamak için de kullanılabilir.

-N-

Netice:

Bir kalkınma müdahalesi çıktılarının muhtemel veya başarılmış kısa ve orta vadeli etkileri

Nihai değerlendirme:

Kalkınma müdahalesinin tamamlanmasından sonra yapılan değerlendirmedir

-Ö-

Ön değerlendirme:

Bir kalkınma müdahalesinin uygulamaya geçilmeden yapılan değerlendirmesidir

Öz değerlendirme:

Bir kalkınma müdahalesinin tasarımı ve dağıtımı ile görevlendirilmiş olanlar tarafından yapılan değerlendirmedir.

-P-

Performans ölçümü:

Kalkınma müdahalesi performansını saptanmış hedeflere karşı ölçen bir sistemdir.

Program değerlendirmesi:

Belirli bir küresel, bölgesel, ülkesel veya sektörel kalkınma hedefine yönelik bir dizi kalkınma müdahalesinin değerlendirilmesidir.

Bir program hakkında gerekli kararları oluşturabilmek için program veya programın bazı noktaları hakkındaki bilgilerin dikkatli bir şekilde toplanması ve incelenmesidir.

Proje değerlendirme:

Genellikle kapsamlı bir program çerçevesinde belirli amaçları belirli kaynaklarla bir takvime uygun olarak başarmak için tasarlanmış tek bir kalkınma müdahalesinin değerlendirmesidir.

-S-

Sektör program değerlendirme:

Bir ülke veya birçok ülkede, bir sektörde, belirli bir kalkınma hedefine katkı sağlamaya yönelik bir grup kalkınma müdahalesinin değerlendirilmesidir.

Sonuç Değerlendirmesi:

Bu tür değerlendirme, bir programın netice-odaklı amaçlarını ne kadar gerçekleştirebildiğini ölçer. Program etkililiğini değerlendirmek amacıyla, çıktı ve (amaçlanmamış etkiler de dahil olmak üzere) neticelere odaklanır, ama ayrıca, neticelerin nasıl üretildiğini anlamak amacıyla programın sürecini de değerlendirebilir.

Sonuçlar:

Bir kalkınma müdahalesinin çıktıları, neticeleri veya etkileridir (amaçlanmış veya amaç dışı, olumlu veya olumsuz)

-T-

Taşma etkileri:

Direk olarak işin içinde olmadıkları halde bir ekonomik aktivite veya sürecin dışsal etkileri.

Ekonomik bir aktivitenin, amaçlanmamış kanallar aracılığıyla diğer ekonomik bireylere nakledilmesi ve yayılması.

-V-

Verimlilik:

Kaynakların ve girdilerin (mali kaynaklar, uzmanlık, zaman v.s.) ekonomik olarak nasıl sonuçlara dönüştürüldüğünün ölçüsüdür.

Kullanılan kaynaklar:

1. Chung, D-J., Lee, E-K, Cho, S. (2008), "Does R&D intensity without R&D spillover effects matters?: a case study on ICT of S Korea", Colloque.
2. "Değerlendirme" ve "Sonuç Odaklı Yönetim"de Anahtar Terimler Sözlüğü, Development Assistance Committee (DAC), OECD Raporu
3. EERE Guide for Managing General Program Evaluation Studies (2006)
4. Impact evaluation: Methodological and operational issues (2006), Asian Development Bank (ADB) Report
5. McNamara,C. (2002) Basic Guide to Program Evaluation
http://managementhelp.org/evaluatn/fnl_eval.htm
6. Program Evaluation Glossary, U.S. Environmental Protection Agency,
<http://www.epa.gov/evaluate/glossary.htm>
7. Ruegg, R. (2003), A toolkit for evaluating public RD investment: Models, methods, and findings from ATP's first decade, NIST Report
8. Ruegg, R. (2007) Overview of Evaluation Methods for R&D Programs, EERE Report.
9. What is program evaluation? <http://www.epa.gov/evaluate/whatis.pdf>
10. Wikipedia